

אין שור מילכד
אין יחיד ומיוחד

בית שלמה

פרפראות כסא ודארין קדם רגלי אי יזה בית אשר תבנו לי ויא יזה מקום מנוחתי

פרשת נצבים
תשפ"ב
ראש השנה
תשפ"ג
גליון 309
נא לשמור על
קדושת הגליון
נא לא לעיין בו בשעת
בס"ד

לעילוי נשמת
מורי ורבי יצחק ב"ר יעקב יגן
הרה"ק רבי חיים אבישלוס ב"ר עזרא
מו"ר אבי ר' דוד שלום ב"ר שלמה רב
הרה"ק רבי יחיאל מיכל ב"ר יצחק
הרה"ק רבי דוד הלברשטאם ב"ר חיים
הרה"ק רבי שמואל אבא ב"ר זעליג
הרה"ק רבי נתן אדלר ב"ר יעקב שמעון
הרה"ק רבי יעקב אריה לייב ב"ר מרדכי
הרה"ק רבי שלום רוקח ב"ר אלעזר
הרה"ק רבי משה ב"ר ישראל פערלוב
הרה"ק רבי אברהם יעקב ב"ר יצחק מרדכי
רבי נחום שלמה ב"ר משה מקאזניץ
שרה אמנו
רבי אמנון בעל נתנה תוקף
הרה"ק רבי נחום ממאקרום ב"ר מרדכי
הגה"ק רבי מאיר לייבוש ב"ר יחיאל מיכל
הגה"ק רבי יעקב דוד (הרייזב) ב"ר זאב
הרה"ק רבי נחמן צבי אפשטיין ב"ר יצחק
הרה"ק רבי ישראל מוסטלין ב"ר אשר

פרפראות בדרך מוסר על פרשת השבוע

יוצא לאור ע"י עמותת "משנה שלמה" כל הזכויות שמורות

לקבלת גליון זה למייל שלהו בקשה ל- MISHNA.SHLEMA@gmail.com | לתרומות והקדשות ולהפצה 052-580-2345

"אתם נצבים היום פלכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם רש"י - אתם נצבים. מלמד שכנסם משה לפני הקדוש ברוך הוא ביום מותו להכניסם בברית

ניתן לראות רמז בפס' המדבר על יום פטירתו של משה רע"ה שכן סופי תיבות את"ם נצבי"ם היו"ם עולה למניין מאה ועשרים שהם מניין שנותיו של משה רע"ה ורמז למאה עשרים שנותיו של האדם כמו שמאחלים ביום הולדת עד מאה ועשרים

עוד ידוע כי היום המדובר בפס' הוא יום ראש השנה כמובא בספרים (וזהו רכ" ויש על האדם לדעת כי אין מצב שבו האדם עומד במקום מבחינה רוחנית או שהוא עולה או שהוא יורד כמו במשל הציפור שמובא בספ"ר ישראל מסלנט זי"ע "בבוחה של ציפור לעלות מעלה מעלה בתנאי שתניע כנפיה ללא הרף ברגע שתפטיק להניע כנפיה הרי היא צונחת ונופלת אם אין אדם עולה מעלה מעלה על כורחו יורד הוא מטה מטה" ולכן צריך האדם כל הזמן לבצע פעולות מעשיות כדי להתקדם בעבודת ה' ולא להיות במצב של אי מעש

"כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו" (ל', י"ג)

ידוע כי אדם האוכל מאכלות אטורים הדבר גורם לו לטמטום הלב היינו אטימת הלב וזה נרמז בפס' הנ"ל כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך היינו לפי מה שאתה מכניס לפיך זה משליך על לבבך האם יעשה ויקיים את דברי התורה וזהו שנאמר אח"כ ובלבבך לעשותו

וכן לעניין מה שאדם מוציא בפי וראה מה כותב בעל הפלא יועץ זי"ע (פה) לעניין העברות שאדם יכול ל"ע לעבור אם לא שומר הוא את פיו "כתיב כל עמל האדם לפיהו. ופרשו רבותינו זיכרונם לברכה שכל המצוות ומעשים טובים שיעשה, אין מספיקים לכפר על מה שחוטא בפה. וכתיב שומר פיו ולשונו שומר מצוות נפשו. וכתיב מוות וחיים ביד לשון. וכמה עונות וחטאים תלויים בפה, אשר הן בעון דשו בהם רבים ונעשו כדיתר, כגון: לשון הרע, חנופה, ליצנות, נבלות הפה, שקר, שבועת שוא, הזכרת השם לבטלה וכהנה רעות רבות ודברים בטלים כנגד כלם, אשר עושה אלה אינו חושב שחוטא והן עברות חמורות, כמו שמפורש בדברי רבותינו ז"ל" עכ"ל ומזה נלמד כמה חמור עניין שמירת הדיבור והלשון שעי" כן אדם יכול למנוע מעצמו תורה כמו שכותב בעל הדגל מחנה אפרים זי"ע (ליקוטים רמ"ח) "ומי שהוא שומר לשונו מרע הוא דבוק בעץ החיים ולהיפוך ח"ו הוא דבוק בעץ הדעת טוב ורע" ועיין שם דבריו הקד' וכן כותב בעל הערבי נחל זי"ע "ויש לו לאדם לדבר

"ראה נתתי לפניך היום את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע" (ל', טו)

סיני ואת כל הניסים ונפלאות מה שהראה לך הקב"ה, ואמר 'נתתי לפניך' רצ"ל שאתה בן ישראל ראתה בעיניך שאני הקב"ה נתתי לך את התורה והמצווה, 'היום' רצ"ל היום הידוע של קבלת התורה ואמר 'את החיים ואת הטוב ואת המוות ואת הרע' רצ"ל שאתה בן ישראל ראתה בעיניך שאני הקב"ה נתתי לפניך את החיים, רצ"ל שפרחה נשמתכם והחזרתה לכם את נשמתכם בעצמכם ראייתם תחיית המתים, וזהו מה שאמר הכתוב הלשון נתתי לפניך את החיים מה שכל אחד ואחד מיישראל ראה בעיניו תחיית המתים. אך אתה בן אדם צריכים אתם לידע ולהאמין שיש אצלי עולם שני, עולם שכולו טוב ועולם שכולו ארוך והחיים בעולם הזה אין זה טוב אמיתי, אך באיזה מקום הם חיים טובים ואמיתיים הם אך בעולם השני בעולם הארוך, איז באותו עולם הם החיים הטובים והארוכים. וזהו מה שאמר הכתוב הלשון 'זאת הטוב' ואמר 'זאת המוות ואת הרע' רצ"ל שאתם בני ישראל ראייתם בעיניכם את המוות בשעה שפרחה נשמתכם וראה כל אחד ואחד מיישראל בעצמו את

בדרך אביהם יעקב בדרך התורה אזי יהיה בטוח האב שהוא יהיה בחיים בעולם שכולו ארוך ובעולם שכולו טוב, וכן מצינו אצל דוד מלך ישראל שאמר עליו הכתוב 'ישכב' דוד בלשון שכיבה ולא בלשון מיתה משום שהניח בן צדיק שלמה מלך ישראל וזהו מה שאמר הכתוב הלשון 'ובחרת בחיים' רצ"ל חיים כזה תבחר לנפשך ולבניך, אם על ידי המעשים הטובים שלך ועל ידי מעשיהם הטובים של בניך מה שבניך ילכו בדרך התורה והמצוות אזי תהיה האב בטוב שיהיה בעולם שכולו ארוך ובעולם שכולו טוב. אזי יהיה בחיים כמו בניו משום זה אמר הלשון למען תחיה אתה וזרעך כמו אצל יעקב אבינו שאמר מה זרעו בחיים אף הוא בחיים

המוות, אך צריכים לכם לידע ולהבין שהמוות אין זה הדבר הרע ביותר בעולם, אך אם הלילה אתם תעשון את הרע אזי צריכים לכם לידע שיש לי עונשים קשים ביותר ויותר הרבה והרבה לשלם לכם בעוד העבירות והחטאים על מה שאתם בני ישראל תצטרכו לשלם בעולם הגמול בעולם השני, והמוות נחשב נגד העונשים של עולם השני נגד עונשים של גיהנום כולו. אם כן אני אומר לכם מה אב רחמן המרחם על בניו ובחירת בחיים, אך איזה חיים צריכים לכם לבחור חיים כזה כדי 'למען תחיה אתה וזרעך' משום שמצינו שאמרינו בגמרא 'יעקב אבינו לא מת' ואמרינו וכי בכדי ספרו ספדיה וחננו חנטיה אמר לו מקרא אני דורש וכו' מה זרעו בחיים אף הוא בחיים רצ"ל אימתי יכולים לומר על האב שהוא בחיים אם בניו גם כן הם בחיים רצ"ל שבניו גם כן הולכים בדרך התורה והמצווה כמו שהיו השבטים הולכים

"לֵאמֹר אֵת ה' אֱלֹקָי לְשֹׁמֵעַ בְּקוֹלִי וְלִדְבָרָהּ בּוּ פִי הוּא חַיִּיךָ וְאֵרַךְ יְמֵיךָ" (ל', כ')

כתב הרה"ק רבי שמחה בונים מפשטיחה זצוק"ל ז"ע בספרו קול שמחה "כי הוא חייך ואורך ימין". לכאורה הוא כפל דק והדבר הוא כך על דרך משל, לפעמים כשהאדם הוא חולה אז הרופא נתן לו סממנים מרים ואז בשעת האכילה מר לו מאד אלא כשלבסוף הוא לו לאורך ימים. וכן לפעמים הוא אוכל דבש הרבה ומתוק לו מאד אבל לבסוף הוא נעשה חולה מזה נמצא שאין זה לו לאריכות ימים, אבל התורה היא בשעת מעשה מתוק לו מאד. וזהו כי הוא חייך שמרגיש בה חיות טוב וגם היא לו לאריכות ימים שאין מגיע לו מיתה כי הנפש המשכלת חי לעולם" עכ"ל" ופעמים האדם מרגיש כי לימוד התורה וקיום המצוות הוא קשה עליו ויש לדעת כי הרגשה זו הינה רק בהתחלה שכידוע כל ההתחלות קשות כפי שמביא רש"י בשם המכילתא, אך אח"כ מגיעה ההרגשה של מתיקות ועבודת ה' זו היא שתיתקן לו את הלחיות גם בעולם הזה וגם בעולם הבא ואדרבה אם לא מרגיש במתיקות העבודה לאחר זמן כאשר מתקדם בעבודת ה' ידע כי אין הוא הולך בדרך הבטחה, וחילופיים שפעמים נראה לאדם כי חיי התענוגות וההוללות מביאים לו אושר ושמחה, אך ידע כי לאחר זמן המוגבל הם יירדו אותו לשאול תחתית גם בעולם הזה וכמובן שגם בעולם הבא

משנת הצדיק – הרה"ק רבי מאיר לייבוש וייזר זצוק"ל ז"ע המכונה המלבי"ם – א' תשרי – ראש השנה

רבי מאיר לייבוש וייזר המכונה המלבי"ם (מאיר לייבוש בן יחיאל מיכל), נולד בשנת תקס"ט, בעיר וולוצ'יסק שבמחוז וואהלין שבאוקראינה, לאביו רבי יחיאל מיכל וויזר ולאמו מרת שרה. מילדותו ניכר בכשרונותיו הנידריים והתפרסם כעלוי. בגיל 6 התייתם מאביו, ואמו נישאה לאב"ד של העיר וולוצ'יסק ר' יהודה ליב שגידל והוריך אותו בלימוד התורה. המלבי"ם למד את תורת הנסתר עם אדמו"ר רבי צבי הירש אייכנשטיין מוידושיטוב בעל "עטרת צבי" בגיל 15 לערך ידע בעל פה את הספרים "עץ חיים" ו"פני עץ חיים", והחל לכתוב את ספרו "ארצות החיים". בכדי להכיר מקרוב את גדולי דורו ולהציג בפניהם את כתב ידו ולקבל את אישורם לפסקיו נדד בארצות שונות – אשכנז, הולנד, הונגריה, צרפת ועוד וגדולי הדור עמם נפגש התפעלו מהדיקף ידיעותיו ומעומק חכמתו. המלבי"ם נלחם בתנועת ההשכלה והזהיר כי הטמיעה וההתבוללות אינן הפתרון לבעיית היהודים בתפוצות, כשהיה רב בעיר קעמפן החל לכתוב את פירושו על התנ"ך ונודע בבינוי "הקמפנאי". המלבי"ם התפרסם כגאון וכדרשן מופלא הבקי בשפות שונות ובספרות הגויים ובשנת תרי"ט נבחר גם בתמיכת "המשכילים" לכהן כאב"ד וכרב הקהילה היהודית בבוקרשט (רומניה). לאור המצב הרוחני היורד בקהילה הדגיש בדרשותיו הראשונות את חשיבות שמירת השבת, כל ליל שבת דרש בעניין פרשת השבוע ומאות מאנשי הקהילה התאספו לשמוע את ביאוריו. קיבל את הסכמת המושל המקומי ותיקן את העירוב בעיר, חייב את השו"ב (שושנים ובודקים) להראות את סכין השיחיה זה לזה קודם ואחר שיחיה וכל מי שיעבור על תנאי זה שחיתו תהא פטולה ויפסל עולמית. המלבי"ם נלחם בקהילת הקראים ששכנה בבוקרשט, אהב ורומם את בעלי המלאכה הפשוטים אודחי הצדק והיושר, קרא את ראשי הקהל שניצלו או אשה הממשלה הרשמי לכהן כרב הקהילה היות ואינו בקי בשפות. בעקבות הלשנה לשלטונות כי הוגיע מבולבלים שהפיצו עליו שקריש והלשנון לפני השלטון כי אינו ראוי לקבל את אישור הממשלה ובעבור שנים אחדות גילתה על ידו וכל הונם אבד. על מנת לפרנס את משפחתו נאלץ לרומניה בכדי לרגל עבור גרמניה הובל למאסר בשנת תרכ"ד ובמשפט צבאי נגור דינו למוות. לאחר שאדמו"ר רבי אברהם יעקב פרידמן מסדיגורא ביקש ממשו מונטיפיורי לפעול להצלתו, נענה נסיך רומניה לבקשת משה מונטיפיורי לשחררו ולהשיבו לתפקידו אך שרי הממשלה שקיבלו שחד מהמלשינים הסכימו לשחררו בתנאי שיעזוב את רומניה ותחת שמירה הדוקה הובל בעגלת זבל לגבול בולגריה. בהגיעו לעיר לונצ'יץ (פולין) סרב לכהן בתפקיד רבני ושקד על לימוד התורה, זוגתו דאגה לפרנסתם וכאשר העסקים החלו לשגשג מינתה את אחד מאנשי העיר לעורך, במשך הזמן הפקידה בידיו את כל ענייני המסחר וכעבור שנים אחדות גילתה כי רומתה על ידו וכל הונם אבד. על מנת לפרנס את משפחתו נאלץ לקבל עליו את עול הרבנות, אנשי הקהילה בלונצ'יץ שמעו על הסכמתו לכהן כרב בעיר חרסון (רוסיה) חסמו את דרכו והפצירו בו לכהן כרב ואב"ד הקהילה, כאשר הבחין ברמעות על לחייה של זוגתו טען כי הבטיח לקהילת חרסון לכהן כרב לפחות שנה אחת והינו חייב לעמוד בדיבורו אולם כעבור שנה ישוב ויכהן כרב הקהילה בלונצ'יץ. המלבי"ם השיב לשאלות שהופנו אליו מרבנים, דאג לעניי העיר, קיבל כל אדם בסבר פנים יפות, רבים מאנשי הקהילה הגיעו לביתו לקבל את עצתו וברכתו ואף חלק מהמשכילים בעיר הוקירו וכיבדו אותו בגין פירושו על התנ"ך ובקיאותו בדקדוק השפה העברית. לאחר שראש המשכילים הלשין עליו בפני הממשלה נאסר עליו לדרוש ברבים, אחד מעשרי הקהילה קיבל את הסכמת שר הפלך להעניק לו בית ולהתיר לו לדרוש בביתו אולם לאחר שהתקבלה חוות דעת של שר הפלך בחרסון נגור עליו בחודש אלו לעזוב את העיר תוך 24 שעות. המלבי"ם הזהיר בדרשותיו שכל אדם חייב להרגיל עצמו לכון את מעשיו כרצון הקדוש ברוך הוא כי זו תכלית כל הבריאה וכל יצורי עולם. שנא את השקר והתרמית ואהב את האמת ללא יתורים ופירות. ביום שבת בין המשמות נהג לערוך התבוננות וחשבון נפש. נודע בבקיאותו בהלכה, באגדה, בדרוש, בנגלה ובנסתר ובידיעותיו הנרחבות בפילוסופיה והגדה. כתב מאות שירים ופרעי פרשת משה וטען כי הראמה כיצד המדרש נובע מדקדוק הלשון הכתוב. בשנת תרל"ט התקבל לרב בקרמנצ'וג. בדרשו לקרמנצ'וג הגיע לעיר וילנה ולאחר הדרשה שמסר לבקשת הקהילה בבית הכנסת ביקשו למנותו לדרשן אולם המשכילים הלשינו עליו לפני השלטון ושר הפלך של וילנה הזהיר את ראשי הקהילה שלא לאשר את מינויו. כאשר הגיע לעיר קוברין חלה וכשבעים נשאר רחוק למיטתו, כשבעים לפני ראש השנה הגיע לקייב (רוסיה) להיבדק אצל רופא אך מחלתו התגברה ובבוקר היום הראשון של ראש השנה שנת תר"ם השיב את נשמתו ליוצרה. מספרי:ארצות החיים, ארצות השלום, ארץ המדה התורה והמצווה, יאיר אור ועוד

דובב שפתי ישנים – ליקוטים מספרים שפחות מוכרים

עמוק שוה – הרה"ק משה זילבר זצוק"ל ז"ע

"לָלוֹד ה' אֹרֵי וִישְׁעֵי מִמִּי אִירָא ה' מְעוֹז חַיִּי מְאֹד" (תהילים כו, א)

אשר יתבטל באין וכאפס לפני בוראו כעני עבדים אל יד אדוניהם כן ענינו אל ה' אלוקינו וגו', דהיינו הכרה ברורה במידת המלכות לדלת ליה מגרמיה כלום כי ממך הכל ומיך נתנו לך, כולל כל התורה והמצוות ומעשים טובים שאדם עושה בעולם הזה הכל מחסרו ויתברך ואלמלא הקב"ה עוזרו וכו', ורוב בני אדם אינם במדרגה זו שירגישו הוד מלכותו בהירות, אמנם בכל ישראל יש הרגשה זו בין רב בין מעט (כל אחד לפי מדרגתו) ואע"ג דאיהו לא חווי מוליה חוי ונתעורר לבקש עצות לבוא לידי קרבת אלוקים, וזה ידוע אצלנו דכפי אשר קיים האדם תורה ומצוות והלך בדרכי ה' כן מתקרב לו יתברך (וכבר האריך בזה בישיעה קפ" נח) וממילא מובן דמי שמלובלך בחטאיו אי אפשר לזכות בזה כי אם בהסיר הבגדים הצואים מעליו והלבש אותו מחלצות, וע"ז בא יום הכיפורים כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם וכו', והיינו ישעי ביום הכיפורים

סגולה לפרנסה – להתפלל על כלל ישראל

כי דורשיך לעולם לא יכשלו כו' כי זכר כל המעשים לפניך בא ואתה דורש מעשה כולם (שבת לא, א) האמנם כי כל צרכי עולם הזה נמאסים בעיניך לחברך לא תעביד ותמיד תבקש רחמים להשפיע כל טוב לעולם" עכ"ל" ועפ"י דב"ק יוצא שאם כל יהודי יתפלל לא על עצמו אלא על חברו נמצא שהקב"ה ישפיע טוב על כל עם ישראל כל אחד בזכות חברו שהתפלל עליו ותפילתו לא תשוב ריקם כאמור ואז יוכח כל עם ישראל לשפע ברכה והצלחה ברוחניות ובגשמיות ויכתבו ויחתמו עולם לאלתר לחיים טובים ולשלום ברוחניות ובגשמיות ופרנסה בשפע לעבודתו יתברך

אורי זה ר"ה פ" דזה היום תחילת מעשיך, וכל עיקר הבריאה היה לגלות מידת מלכות כידוע דאין מלך בלא עם (לעת נעשה בחפצו כל אזי מלך שמו נקרא) ותחילת מעשה הבריאה היה ביהי אור שהקב"ה נתעטף בטליתו והיה מבהיק מסוף העולם עד סופו דהיינו גילוי מלכותו, מלך ביופיו תחוינה עיניך, וע"כ בר"ה מתפללין רק על גילוי כבוד מלכותו (והופע בהדר גאון עורך על כל יושבי תבל ארצך וכו') וכפי מידת קבלת מלכותו עלינו אנו זוכין לקרבתו, וע"כ צדיקים נכתבין ונחתמין לאלתר לחיים שנתפעלו מהוד מלכותו עד שנתבטלו לגמרי אצלו יתברך וממילא לא נשאר רושם חטא ועוון עליהם, ולהיפוך רשעים גמורים נכתבים וכו', דהיינו מי שלא נתפעל כלל מהוד מלכותו ששורה על הבריאה באותו היום סימן הוא שלא נשאר בו ליחות חיים (כלל) והיינו אורי בר"ה דאז קונים קרבת אלוקים ע"י שנגלה אורו בירותו. אמנם לא רבים יזכו למורא גדול זה גילוי שכניה